

HEGOUMENA THAÏSSIA
VAN LEOUCHINO

BRIEVEN AAN EEN NOVICE

UITGEVERIJ ORTHODOX LOGOS

HEGOUMENA THAÏSSIA
VAN LEOUCHINO

BRIEVEN AAN EEN NOVICE

UITGEVERIJ ORTHODOX LOGOS

HEGOUMENA THAÏSSIA VAN LEOUCHINO

BRIEVEN AAN EEN NOVICE

VERTAALD DOOR

VADER GERARD MATHIJSEN

OUD-ABT VAN DE ABDIJ VAN EGMOND

UIT HET FRANS, EN MET DE HULP VAN

MOEDER MARIA ✠ STICHTERES EN ABDIS

VAN HET HEILIG KLOOSTER VAN DE GEBORTE VAN DE MOEDER

GODS TE ASTEN

UIT HET RUSSISCH

*Opgedragen aan de nagedachtenis van Moeder Maria
ontslapen 24 juni 2016*

© 2022, Uitgeverij Orthodox Logos

www.pb.orthodoxlogos.com

ISBN: 978-1-914337-68-0

Op dit boek rust copyright. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever, noch anderszins worden verspreid in een andere band of omslag dan die waarin het is gepubliceerd, zonder dat een soortgelijke voorwaarde, inclusief deze voorwaarde, aan de volgende afnemer wordt opgelegd.

HEGOUMENA THAÏSSIA
VAN LEOUCHINO

BRIEVEN AAN EEN NOVICE

VERTAALD DOOR VADER GERARD MATHIJSEN

UITGEVERIJ ORTHODOX LOGOS

CONTENTS

OVER HEGOUMENA THAISSIA VAN LEOUCHINO.	8
VOORWOORD	12
 BRIEF 1 - OP DE DREMPEL VAN HET MONASTIEKE LEVEN.	 13
BRIEF 2 - OVER DE OORSPRONG VAN HET MONASTIEKE LEVEN EN OVER HET LEVEN IN GEMEENSCHAP	19
BRIEF 3 - OVER DE ONDERWERPING AAN DE SENIOREN.	29
BRIEF 4 - OVER DE GEHOORZAAMHEID	34
BRIEF 5 - OVER DE ONDERLINGE LIEFDE	42
BRIEF 6 - OVER DE PLICHTEN VAN EEN ZANGER	48
BRIEF 7 - OVER DE KLEDING EN DE LIEFDE VOOR OPSMUKZO VERSPREID IN HET MONNIKEN-DOM VAN NU	55
BRIEF 8 - OVER BEZIGHEDEN DIE OVERBODIG ZIJN EN NIET SAMENGAAN MET DE GEEST VAN HET MONNIKENDOM.	64

BRIEF 9 - OVER IJDELE WOORDEN EN KLETSPRAAT	71
BRIEF 10 - OVER DE BEZOEKINGEN DIE ONVERMIIJDELIJK ZIJN IN HET MONASTIEKE LEVEN, EN OVER DE VRIJE KEUZE VOOR DE WEG VOL VERZOEKINGEN	78
BRIEF 11 - OVER DE ZIEKTES EN HUN BEHANDELING	84
BRIEF 12 - OVER HET GEBED	88
BRIEF 13 - OVER HET INWENDIG GEBED (VAN DE GEEST) DAT GESCHIEDT IN HET VERBORGENE VAN HET HART . .	97
BRIEF 14 -OVER DE MONASTIEKE PROFESSIE DAT WIL ZEGGEN DE PROFESSIE IN DE HEILIGE ENGELACHTIGE ORDE	105

Hegoumena Thaïssia
(1840-1915)

Higoumène Thaïssia, *Lettres à une novice
sur les principales obligations de la vie monastique*,
trad. Sœur Svetlana Marchal,
Éditions Synaxari, Thessalonique, Grèce, 1997.

OVER HEGOUMENA THAÏSSIA VAN LEOUCHINO

Hegoumena Thaïssia werd als Maria Solopova geboren in 1840 in de provincie van Novgorod. Haar familie was verwant aan de beroemde Russische dichter Alexander Poesjkin (1799-1837). Zij ontving haar vorming in een instituut voor jonge meisjes te Pavlosk bij Sint Petersburg. In 1859, een jaar nadat zij dit instituut verlaten had, trad zij in het klooster toegewijd aan Maria Presentatie in de stad Tikhvin (provincie Novgorod). Het monnikenklooster in die stad bezat de beroemde wonderbaarlijke ikoon O.L.Vrouw van Tikhvin. In 1864 werd zij rasofoor¹ en ontving de naam Arcadia. In 1873 werd zij overgeplaatst naar het klooster van de Bescherming van de Moeder Gods te Zverin (provincie Novgorod), en in 1877 naar dat van de Maagd van het teken te Zvanka, waar zij moniale werd onder de naam Thaïssia. In 1881 werd zij Overste benoemd van het klooster van St. Jan de Voorloper van Léouchino, en in 1885 kreeg zij er de

---

1 Rasofoor: monnik of moniale die nog geen geloften heeft afgelegd, maar die gerechtigd is het zwarte monnikskleed (rason van het griekse *ρασον* te dragen.

waardigheid van Hegoumena.² Zij bleef in dat klooster tot aan haar dood, 2 januari 1915 (feest van de heilige Seraphim van Sarov).

Hegoumena Thaïssia was een geestelijke dochter van archimandriet³ Laurent van het klooster Onze Lieve Vrouw van de Iberiërs en vervolgens van de heilige Johannes van Kronstadt. Zij was een van de meest beroemde monialen van Rusland. Gedurende de 30 jaren dat zij Hegoumena was droeg zij bij aan de stichting en de organisatie van talrijke kloosters van Noord Rusland.

Haar *Brieven aan een novice over de voornaamste verplichtingen van het monastieke leven* verschenen in 1900 en waren zo geliefd en gewaardeerd in de kloosters dat zij verschillende malen opnieuw werden uitgegeven. Zij kunnen beschouwd worden als een fundamenteel handboek zowel voor aspiranten als voor novicen en monialen.

Naast dit werk heeft Moeder Thaïssia nog de volgende boeken in het Russisch gepubliceerd:

---

2 Higoumeen (van het griekse ηγουμενοσ), te vergelijken met abt of abdis in het Westen. De aanstelling tot higoumeen gebeurt door de bisschop in een ritus, waarbij een bijzondere zegen wordt verleend en de herdersstaf wordt overgereikt.

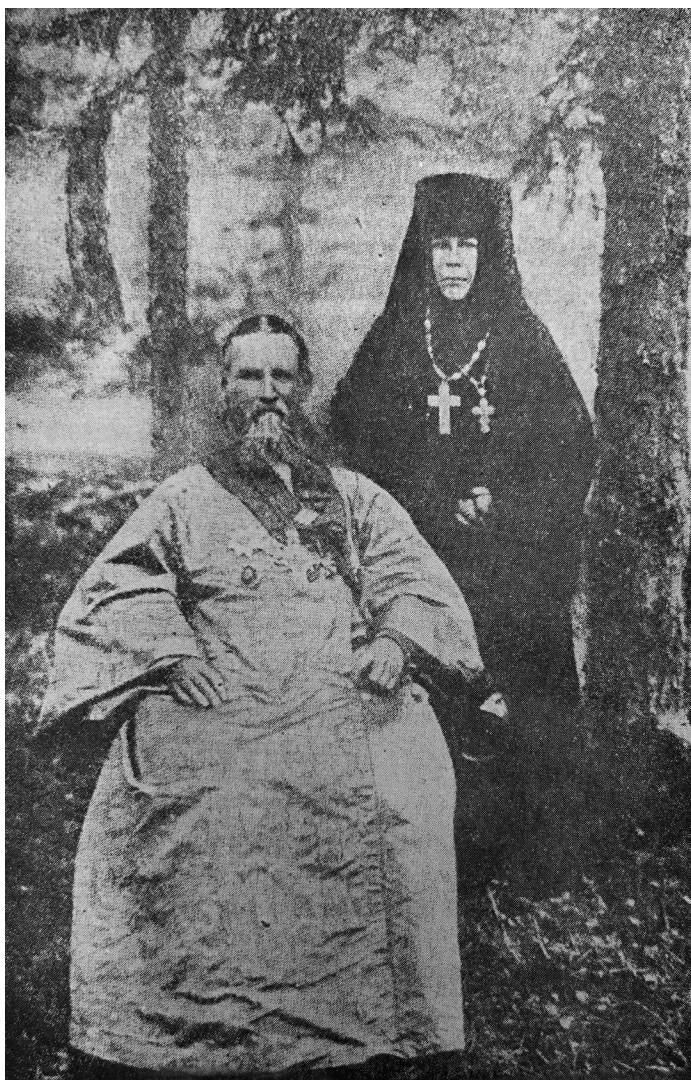
3 Archimandriet (van het griekse αρχιμανδριτης) was oorspronkelijk de Overste van een Laura (groot klooster), die soms andere kloosters in de omtrek onder zijn toezicht had. Later en nu kan het ook een eretitel zijn die recht geeft op bijzondere liturgische voorrechten.

- Kanon⁴
- Akathist⁵ van de goddragende grijsaard Symeon
- Gesprekken met de heilige Johannes van Kronstadt
- De heilige Johannes van Kronstadt
- Begin van het Vrouwenklooster van Sura
- De monastieke Gemeenschap van Sura (gedicht over de stichting)
- Autobiografie (geschreven op verzoek van de heilige Johannes van Kronstadt
- Leven van de dwaze omwille van Christus Evdokia Rodionova (1911).

---

4 Kanon: letterlijk Regel, dichterlijke tekst die doorgaans 8 oden bevat, terwijl iedere ode bestaat uit een hirmos en verschillende troparen.

5 Akathist, Hymne die staande gezongen of gebeden wordt en die bestaat uit 12 tweedelige gezangen, voorafgegaan door een inleidend zgn. kondak.

Sint Johannes van Kronstadt (+1908)
met abdis Thaissia van Leushino (+1915).

VOORWOORD

Dit werk heeft als doel om de grondbeginselen en plichten van het monastieke leven voor te stellen aan de nieuwelingen in het klooster, die daar meestal geen flauwe notie van hebben. Er bestaan wel vele boeken over het ascetisch leven die deze grondslagen uitstekend en in bijzonderheden beschrijven, maar die kostbare boeken staan niet iedereen ter beschikking, en ook kan niet iedereen deze diepzinnige werken gemakkelijk begrijpen. Bovendien dient men deze boeken ook met onderscheidingsvermogen te gebruiken. In de veertig jaren van mijn monastieke leven, en de twintig jaren dat ik overste was, ben ik gaan begrijpen dat er behoefte bestaat aan een korter en meer eenvoudig werk, 'n soort van levend woord, met voorbeelden, ontleend aan het leven in gemeenschap, en ook aan de praktijk van een ascese die dichter bij ons eigen leven staat. Het zou een elementaire handleiding moeten zijn voor novicen die pas in het klooster zijn, onkundig van het soort leven waaraan zij beginnen. Hun enig motief is het verlangen om de Heer te dienen in afgescheidenheid van de wereld. Daarom heb ik het besluit genomen in deze *brieven aan een novice* aan de nieuwelingen kort maar helder hun voornaamste verplichtingen uiteen te zetten, als gids bij hun eerste stappen in het monastieke leven.

BRIEF 1

OP DE DREMPEL

VAN HET MONASTIERE LEVEN

*Velen zijn geroepen, maar weinigen zijn uitverkozen.
(Mt. 22, 14).*

«Eindelijk, schrijf je, heeft de Heer mij getroost: mijn ouders hebben mij hun zegen geschonken om naar het klooster te gaan⁶. Ik ben verheugd en dank God die mijn stil verlangen heeft verhoord.» Inderdaad, dat is een reden tot vreugde. Ik neem er deel aan en dank God samen met jou: *die uw verlangens overstelpt met zijn gaven (Ps. 102, 5 Sept.) Velen zijn geroepen, maar weinigen zijn uitverkozen. (Mt. 22, 14),* zegt de Heer. *Gelukzalig die de Heer verkiest, die Hij noodt in zijn hoven te wonen (Ps 65, 5) -* verkozen uit het midden van de mensen en geroepen tot zijn uitsluitende dienst.

Een door God met wijsheid begiftigde vader zegt: «Nadat God de mens had geschapen, plaatste Hij hem in het paradijs. Alle schepselen van de aarde onderwierp

---

⁶ in Rusland was het de gewoonte slechts met de zegen van de ouders in te treden in een klooster.

Hij aan hem, en Hij stelde hem aan tot koning van zijn zichtbare wereld. God heeft de monniken onttrokken aan de wereld en hen voor zijn Aangezicht geplaatst in zijn uitsluitende dienst»⁷. Hij heeft hen uitverkozen, zonder enige verdiensten van hun kant, enkel wegens zijn grote barmhartigheid en zijn onnaspeurlijke wijsheid, terwijl Hij voor ieder de heilsweg heeft bepaald en aangegeven langs welke hij het best in staat is om vorderingen te maken. “De Heer kent de zijnen (2 Tim. 2, 19), schrijft de apostel, en de Heer zegt: “Ik weet wie Ik heb uitgekozen” (Joh. 13, 18). Maar laat nooit de gedachte van ijdele glorie in de geest komen, als zou je iets groots hebben gedaan door de wereld te verlaten om in een klooster te gaan! Herinner je dit woord van de Heer: “Niet jij hebt Mij uitgekozen, maar Ik u” (Joh. 15, 16). Wat voor goeds kunnen wij arme zondaars, die iedere soort van ongerechtigheid hebben bedreven, uit eigen kracht volbrengen? Wij zijn niet uit onszelf tot iets bekwaam, zegt de apostel (2 Kor. 3, 5), niet tot het doen van een goede daad, en zelfs niet tot het richting geven aan ons leven. Als wij Gods grote barmhartigheid ervaren, laten wij Hem dan danken en met een verbrijzeld hart aanroepen: “Niet naar onze schulden behandelt Hij ons, niet naar onze zonden maakt Hij het met ons. Barmhartig de Heer en genadig, lankmoedig, rijk aan ontferming” (ps. 103, 10.8). Breng Hem niet alleen dank met je woorden, maar probeer je dankbaarheid te tonen door goede werken! Span je in om met je hele leven blijk te geven van je totale kinderlijke onderwerping en je gehoorzaamheid aan zijn heilige

---

7 De Hl. Theodoros de Studiet, Catechesen.

wil. Als je dat niet doet zul je zijn als de ongehoorzame zoon waarover het Evangelie spreekt: hij antwoordde bevestigend op de oproep van zijn vader om te gaan werken in diens wijngaard, maar hij ging er niet naartoe (Mt. 21, 28.30). Zo volbracht hij niet de wil van degene die hem had geroepen. Moge de Heer je sterken om goed te beginnen, en je kracht geven in de moeilijke strijd die je wacht, om te weerstaan aan de bekoringen van het vlees, van de wereld, en van de duivel, vooral om met die laatste te vechten, want, zo zegt de apostel: *“hij zwerft rond als een brullende leeuw, op zoek naar een prooi om te verslinden (1 Petr. 5, 8)*. Om zijn doel des te zekerder te bereiken gebruikt hij alle [of: plaats hij voor ons allerlei strikken] mogelijke strikken. Eerst gaat hij op zoek naar iemands zwakke plek, en dan gebruikt hij alle kuiperijen en bekoringen om hem door middel van die hartstocht in zijn netten te vangen, zoals een spin de onervaren insecten vangt in haar net.

Moge de Heer de ogen van je verstand openen om de strikken van de vijand te bemerken, en je wijsheid te verlenen. Overigens ben ik van mening dat het te vroeg is om hierover in bijzonderheden te spreken. Je bent een beginnelinge, nauwelijks besloten de weg op te gaan van een godgevallig leven, en je kijkt om je heen: alles komt je nieuw voor, onbekend, ook de gemeenschap waarvan je lid geworden bent.

Om te beginnen wil ik je heel eenvoudig een woord zeggen, dat evenwel zo belangrijk is dat heel je toekomstig welslagen evenals de vrede van je ziel, en deze vormt nu juist de grondvoorwaarde voor je heil, afhangt van de manier waarop je dit woord volbrengt. Het luidt: span je in elk van je zusters te beminnen. Het is gemakkelijk

dit gebod in praktijk te brengen: het is eigen aan onze natuur om te beminnen. Bovendien is het zo zoet en aangenaam dat dit het hart van wie zijn naaste liefheeft vervult van een wonderbaarlijke vrede. *“Gij zult uw naaste beminnen als uzelf” (Mt. 19, 19)* zegt het Evangelie. De omstandigheden van het leven die je in de gelegenheid stellen dit gebod te beoefenen, zullen je ook in staat stellen je hart te oefenen in de liefde, en alle deugden die deze bevat: de nederigheid, de bereidheid tot het vergeven van fouten, van beledigingen, en de bereidheid tot het verlenen van iedere vorm van dienst aan de naaste, ook als dit zelfverloochening vraagt. Als je je naaste beschouwt als iemand die je nastaat (en niet als een vreemde), als je broeder, vrijgekocht door het kostbaar Bloed van de Godmens en door Hem aangenomen door de hemelse Vader, dan zul je, als tenminste een klein vonkje van liefde voor de Heer brandt in je hart, ook je zusters beminnen. Want: *“Wie God liefheeft moet ook zijn broeder liefhebben” (1 Joh. 4, 21)*. Als je vaker denkt aan de woorden van de Heer: *“Wat gij gedaan hebt voor een dezer geringsten van mijn broeders hebt gij voor Mij gedaan” (Mt. 25, 25)* zul je niets met tegenzin voor je zusters doen, of het nu gaat om stoffelijke aalmoezen of om geestelijke hulp. Als je aandacht schenkt aan je eigen fouten en zonden, zul je geen kwaad spreken, of zelfs maar denken, over wie dan ook, want als je let op je eigen zonden zul je de fouten van een ander zelfs niet zien. En mocht het toch gebeuren dat je een van je zusters een overtreding ziet begaan, bedenk dan dat zij er spijt van kan krijgen, zich kan bekeren en haar overtreding uitwissen, want *“de Heer is bij machte haar op te richten” (Rom. 14, 4)*. Maar jij, die bezig bent te oordelen, je kunt

ieder ogenblik in een grotere fout vervallen dan zij, en je weet niet of de tijd om je te beteren en je zonde uit te wissen je zal worden gegeven.

Hoed je er dus voor 'n ander te oordelen, wees dienstbaar voor elk van je zusters, beschouw jezelf als de slechtste van allemaal, bewaar in je hart de liefde voor ieder, en geef er uiting aan in je daden. Je zult dan in vrede zijn, en het zal je tot heil strekken.

Dat is dus mijn allereerste raad nu ik je, om zo te zeggen, ontvang aan de drempel van het klooster. Begin met de liefde. De liefde is belangrijker dan alle uiterlijke ascetische heldendaden, verhevener dan “brand- en zondoffers” (Ps. 40, 7). De apostel Paulus somt alle vormen op van godgevallige strijd voor het geloof en de vroomheid, alle hoogste christelijke deugden, inbegrepen het martelaarschap om het geloof in Christus, en besluit dat al die gevechten geen enkel gewin brengen en niets zijn als ze niet worden volbracht met liefde. *“Als ik de liefde niet heb, baat het mij niets, ben ik niets”* (1 Cor. 13, 3.2). Vergeet deze heilige waarheid niet. Als je haar niet onderhoudt zal het je niet mogelijk zijn gered te worden, en heel je monastieke ascese zal leiden tot niets.

NIHILISME

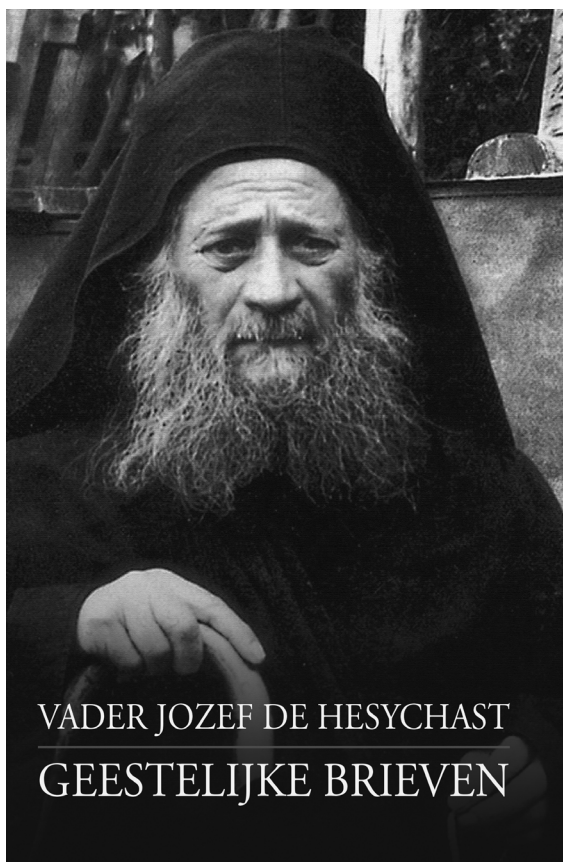

DE WORTEL VAN DE REVOLUTIE
VAN HET MODERNE TIJDPERK

V. SERAFIM ROSE

U I T G E V E R I J   O R T H O D O X   L O G O S

VADER JOZEF DE HESYCHAST

GEESTELIJKE BRIEVEN

UITGEVERIJ ORTHODOX LOGOS

CATECHETISCH WOORD
OVER HET GEBED
VAN HET HART

AARTSPRIESTER SILOUAN OSSEE

VADER SERAFIM ROSE

GODS OPENBARING
AAN HET
MENSELIJK HART

UITGEVERIJ ORTHODOX LOGOS

BIDDEN
met
IKONEN

Jim Forest

Thaïssia Salopiva (1842-1915) stamde uit een adellijke familie in Novgorod. Haar moeder was familie van de grote dichter Pushkin. Als jong meisje werd zij naar het Pavolovsky instituut in St. Petersburg gestuurd waar zij al zo opviel door haar vroomheid dat de meisjes haar “moeder abdis” noemden. Na aanvankelijk verzet van haar moeder werd zij novice in Tikhvin. In 1885 werd zij aangesteld als abdis van een klooster in Leishino waar de gemeenschap onder haar bestuur tot grote bloei kwam en zij een school stichtte voor weeskinderen en een centrum voor godsdienstige vorming. Gedurende 30 jaar diende zij als abdis. Zij overleed 2 januari 1915. Haar brieven aan een novice werden spoedig populair, werden dikwijls herdrukt en vonden verspreiding in alle kloosters en vele parochies. Het boek gold als een belangrijke gids voor kandidaten voor het kloosterleven. Maar ook wie een biddend leven wil leiden in de moderne samenleving kan de raadgevingen van deze wijze vrouw goed gebruiken. Haar brieven zijn in het russisch opnieuw uitgegeven, en vertaald in het Engels en het Frans, en nu ook in het Nederlands.

